

Izglītības un zinātnes
ministrija

Seminārs izglītības pārvalžu vadītājiem 06.02.2026.

Vispārējās izglītības departaments
Inga Upatniece

Izglītības un zinātnes
ministrija

GROZĪJUMI

**Ministru kabineta 11.01.2022.
noteikumi Nr. 11**

**Kārtība, kādā izglītojamie tiek uzņemti
vispārējās izglītības programmās un
atskaitīti no tām, kā arī obligātās prasības
izglītojamo pārcelšanai nākamajā klasē**

Par uzņemšanu valsts ģimnāzijās 7.kl., brīvajās vietās 8.–9.kl.

Valsts ģimnāzija:

- nosaka uzņemšanas noteikumus, saskaņo tos ar pašvaldību;
- ir tiesīga:
 - rīkot (vai nerīkot) iestājpārbaudījumus mācību priekšmetos **atbilstoši valsts pamatizglītības standartam**;
 - ņemt vērā **gada atzīmes**;
 - **organizēt pārbaudījumu** par tiem pamatizglītības standarta mācību priekšmetiem, kurus skolēns nav iepriekš apguvis (piemēram, viņš bija ārzemēs).

! Valsts ģimnāzijai nav tiesību izdomāt pašai savu papildu saturu, par ko pārbauda iestājpārbaudījumā, kas nav ietverts pamatizglītības standartā.

Ja pašvaldībā ir vairākas valsts ģimnāzijas, lai nodrošinātu vienotu pieeju, gan uzņemot 7., gan 10.klasē:

Pašvaldība ir tiesīga:

- organizēt visās valsts ģimnāzijās **vienotus iestājpārbaudījumus** mācību priekšmetos **atbilstoši valsts pamatzglītības standartam**;
- savā padotībā esošajām valsts ģimnāzijām **noteikt vienotu izglītojamo uzņemšanas kārtību**, kā arī **vienotu iestājpārbaudījumu** norises kārtību, laiku, mācību priekšmetus, kuros paredzēts vienots iestājpārbaudījums, un **rezultātu paziņošanas kārtību**.

! Ja pašvaldība organizē vienotus iestājpārbaudījumus, valsts ģimnāzijas papildus drīkst organizēt iestājpārbaudījumus tikai tajos mācību priekšmetos, kuros tos nav organizējusi pašvaldība.

Par uzņemšanu vidējā izglītībā (gan vidusskolās, gan valsts ģimnāzijās) 10. kl. un brīvajās vietās 11.–12.kl.

Skola:

- nosaka uzņemšanas noteikumus, saskaņo tos ar pašvaldību;
- uzņemot konkursa kārtībā, ņem vērā pamatizglītības VPD sertifikāta vērtējumu attiecīgajā mācību priekšmetā (kas norādīts uzņemšanas noteikumos) un **papildus ir tiesīgas:**
 - rīkot (vai nerīkot) **iestājpārbaudījumus** mācību priekšmetos **atbilstoši attiecīgajam valsts izglītības standartam** (10.kl. pamatizglītības, brīvajās vietās 11.-12.kl. vispārējās vidējās izglītības);
 - ņemt vērā apliecības sekmju izraksta **gada atzīmes** (9.kl.) vai liecības vērtējumu (piemēram, 10.kl. liecība, uzņemot 11.kl.) mācību priekšmetos, ko noteikušas uzņemšanas kārtībā.

! Ja nav kārtots CE, to aizstāj ar gada atzīmi. Ieteicams 4 balles pielīdzināt CE sliekšnim (šogad 15%).

!! Ja mācību priekšmeta atzīmes nav (netika apgūts), skolēns kārto dibinātāja vai izglītības iestādes ar tās dibinātāja atļauju izstrādātu pārbaudījumu atbilstoši pamatizglītības standartam.

!!! Pamatizglītības sertifikātā norādītais VPD vērtējums attiecīgajā mācību priekšmetā ir vienāds vai lielāks par papildu uzņemšanas pasākumu rezultātu kopsummu.

Ja pašvaldībā ir vairākas vidusskolas / valsts ģimnāzijas, lai nodrošinātu vienotu pieeju:

Pašvaldības tiesības:

skolām (gan vidusskolām, gan VĢ) noteikt **vienotu kārtību** izglītojamo uzņemšanai vispārējās vidējās izglītības programmas 10. klasē, kā arī vienotu iestājpārbaudījumu norises kārtību, laiku, mācību priekšmetus, kuros paredzēts vienots iestājpārbaudījums, un rezultātu paziņošanas kārtību.

Pašvaldības pienākums:

ja teritorijā ir tikai viena vispārējās vidējās izglītības iestāde, ņemt vērā **izglītības pieejamības nodrošināšanu**.

Par uzņemšanu pēc mācībām ārvalstīs – Akadēmiskās informācijas centra (AIC) izziņa vidējās izglītības ieguvei (neattiecas uz starptautiskās skolas īstenotu starptautiskās izglītības programmu Latvijā)

Pirms grozījumiem MK11 noteica, ka par uzņemšanu iesniegumam jāpievieno **kopija lēmumam par izglītības dokumenta atzīšanu izglītības turpināšanai**, uzrādot vadītājam oriģinālu, ja izglītību apliecinošais dokuments vai dokuments, kas apliecina daļēju izglītības ieguvi, izsniegts citā valstī.

Līdz 2022.gada 10.augustam **lēmumu** par izglītības dokumenta atzīšanu, **pamatojoties uz AIC izziņu**, izglītības turpināšanai **pamatizglītības vai vidējās izglītības pakāpē pieņēma IZM.**

2022. gada 14. jūlijā tika pieņemti grozījumi Izglītības likuma 11.¹ pantā, kura sestā daļas 1. punkts nosaka, ka **lēmumu** par izglītības dokumenta atzīšanu, pamatojoties uz **AIC izziņu** par to, kādam Latvijā izsniedzamam izglītības dokumentam atbilst vai ir pielīdzināms ārvalstī izsniegtais izglītības dokuments, izglītības uzsākšanai vai turpināšanai **vidējās izglītības pakāpē – pieņem izglītības iestāde**, kurā izglītības dokumenta īpašnieks vēlas uzsākt vai turpināt mācības Latvijā.

MK11 4.2. un 24.1. apakšpunkta redakcijas ir salāgotas ar Izglītības likumā noteikto un **pēc būtības neparedz izmaiņas**, bet precizē, ka iesniegumam jāpievieno izziņa nevis lēmums, un ka izglītības iestādei jāiepazīstas ar šo izziņu.

Par klašu apvienošanu

BIJA

19. Izglītojamo var iekļaut apvienotajā klasē vispārējās pamatizglītības programmas apguvei, nodrošinot, ka apvienotajā klasē ir izglītojamie no ne vairāk kā divām secīgām klasēm no 1. līdz 6. klasei. Minētais ierobežojums neattiecas uz šo noteikumu 16. un 17. punktā noteiktajiem gadījumiem.

IR

19. Izglītojamo var iekļaut apvienotajā klasē:

19.1. vispārējās pamatizglītības programmas apguvei izglītības iestādēs, kurās mācību process **visās klasēs tiek organizēts, izmantojot tikai alternatīvās pedagoģijas metodes, kas izglītības procesa organizēšanā paredz klašu apvienošanu**, nodrošinot ne vairāk kā trīs pamatizglītības pirmā posma klašu apvienošanu. Minētais ierobežojums neattiecas uz šo noteikumu 16. punktu;

19.2. vispārējās izglītības programmas apguvei izglītības iestādēs, kuras šīs programmas īsteno **ieslodzījuma vietās**, nodrošinot, ka apvienotajā klasē iekļauj 1 – 6. klases, 7 – 9. klases un 10 – 12. klases izglītojamos.

ANOTĀCIJA

Punkts aktualizējams atbilstoši informatīvajā ziņojumā "Kompleksi risinājumi augstvērtīga izglītības pakalpojuma nodrošināšanai" https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/b99cad00-260e-4139-8757-376634d98862

ietvertajai pieejai, kas paredz apvienoto klašu organizēšanu vienīgi klasēs, kurās viss mācību process tiek organizēts, izmantojot alternatīvās pedagoģijas metodes (*Montesori*).

Papildus vēršama uzmanība, ka apvienoto klašu izveidošanā ir jāņem vērā arī valsts pamatizglītības standarts, ka izglītības iestādei apstiprinātā pedagogu darba samaksas fonda ietvaros ir tiesības atsevišķu mācību priekšmetu apguvei dalīt klasi grupās, kā arī apvienot ne vairāk kā divu viena izglītības posma klašu izglītojamos atsevišķa mācību priekšmeta apguvei gan visās, gan daļā mācību stundu.

Šobrīd 2025./2026.m.g. apvienotās klases darbojas uz pamatizglītības standarta pamata.

Par skolēnu iekļaušanu un klašu apvienošanu speciālās izglītības apguvei

Izglītojamo integrē (iekļauj) vispārizglītojošajā klasē (grupā) **pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinumā** ieteiktās **speciālās izglītības programmas** apguvei, un izglītības iestāde nodrošina, ka vispārizglītojošajā klasē (grupā) kopumā ir ne vairāk kā četri minētie izglītojamie, no kuriem ne vairāk kā viens izglītojamais ir ar garīgās attīstības traucējumiem vai ne vairāk kā viens izglītojamais ir ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem. **Šajā punktā minētais ierobežojums neattiecas uz izglītības iestādēm, kuras īsteno vispārējās izglītības programmas ieslodzījuma vietās.**

Izglītojamo var iekļaut apvienotajā klasē speciālās izglītības programmas apguvei, nodrošinot, ka **apvienotajā klasē ir izglītojamie no ne vairāk kā divām dažādām speciālās izglītības programmām un ne vairāk kā divām klasēm.**

Gadījumā, ja skolēns (speciālās pamatizglītības programmā izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem, ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem) mācās iekļauti, viņš nedrīkst mācīties apvienotā klasē.

Ja šis skolēns mācās speciālās izglītības iestādē vai vispārizglītojošās skolas speciālās izglītības klasē, šis klases apvienot drīkst.

Par eksterņa statusu

Līdz šim izglītības iestādē varēja uzņemt pilngadīgu personu, kas pašizglītības formā viena mācību gada laikā apguva mācību priekšmetus / kursus (pamata vai vidējā izglītībā).

Nebija regulējuma, ka eksterņa statusā drīkstētu būt persona, kam visi gada / kursu vērtējumi ir iegūti, bet jāuzlabo vai jāiegūst vērtējums tikai VPD.

Grozījumi paredz, ka eksternis var būt persona, kas:

- 21.1. iegūst vai uzlabo vērtējumus vispārējās pamatizglītības mācību priekšmetos vai valsts pārbaudes darbos, lai saņemtu dokumentu par vispārējās pamatizglītības apguvi;
- 21.2. iegūst vai uzlabo vērtējumus vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetos (kursos) vai valsts pārbaudes darbos, lai saņemtu dokumentu par vispārējās vidējās izglītības apguvi;
- 21.3. pēc vispārējās pamatizglītības vai vispārējās vidējās izglītības ieguves uzlabo iepriekš iegūtos vērtējumus vispārējās izglītības mācību priekšmetos (kursos) vai valsts pārbaudes darbos, ko apliecina izglītības iestādes izsniegts attiecīgs dokuments.

Par pārceļšanu nākamajā klasē

Skolēns Ministru kabineta 2023. gada 24. janvāra noteikumos Nr. 31 "Kārtība, kādā izglītojamie atbrīvojami no noteiktajiem valsts pārbaudījumiem" noteiktajā kārtībā var tikt atbrīvots vienīgi no noteiktajiem valsts pārbaudījumiem.

Līdz ar to no MK11 izņemtas norādes uz to, ka izglītojamais varētu tikt atbrīvots no kāda mācību priekšmeta / kursa apguves un vērtējuma iegūšanas.

Anotācija par kursiem vidējā izglītībā:

Ja kurss ilgst vairāk par vienu mācību gadu, katrā mācību gadā, kurā kurss nenoslēdzas, izliekams vērtējums gadā. Tajā mācību gadā, kurā kurss noslēdzas, izliekams tikai kursa vērtējums.

Piemēram, kursam ilgstot divus mācību gadus 10. un 11. klasē, 10. klasē izliekams gada vērtējums, bet 11. klasē tikai kursa vērtējums.

Par pēcpārbaudījumiem

Pēcpārbaudījuma vērtējumu noformē eksāmena protokola veidā. Izglītojamā mācību priekšmeta pēcpārbaudījumā iegūto vērtējumu pielīdzina gada vērtējumam attiecīgajā mācību priekšmetā.

Ja pēcpārbaudījumā iegūtais vērtējums ir zemāks nekā attiecīgajā mācību priekšmetā iegūtais gada vērtējums vai vērtējums nav iegūts, tad piemērojams gada vērtējums attiecīgajā mācību priekšmetā.

! Tas ir būtiski situācijā, kad pēcpārbaudījumā ir nv. Skolēnu drīkst pārcelt nākamajā klasē, ņemot vērā, ka gadā bija vērtējums, kaut arī nepietiekams.

!! Tas var būt jāņem vērā arī situācijā, ja vērtējums jāiekļauj apliecībā par pamatizglītību.

!!! Vērtējums jebkurā gadījumā ir jānoformē eksāmena protokola veidā un jāievada VIIS. Atgādinājumam – lēmums par pārcelšanu līdz 25.augustam.

Anotācija:

Atbilstoši vērtējuma obligātuma principam, nav pieļaujama situācija, kad vērtējums vispār netiek iegūts (ne gadā, ne pēcpārbaudījumā). Lai izglītojamo pārceltu nākamajā klasē, visos mācību priekšmetos ir jāiegūst vērtējums.

Par vērtējumu apstrīdēšanu

Ja vecāks, pilngadīgs izglītojamais vai atbildīgā amatpersona apstrīd gada, kursa vai pēcpārbaudījuma vērtējumu un vienošanās ar pedagogu nav panākta, divu nedēļu laikā pēc vērtējuma paziņošanas var iesniegt rakstisku iesniegumu vadītājam par tā pārskatīšanu.

Šādā gadījumā ir jāizveido apelācijas komisija.

Tai jāņem vērā mācību priekšmeta skolotāja viedoklis, bet šis skolotājs pats nevar darboties šajā komisijā.

Ja skolā nav cita šī mācību priekšmeta skolotāja, kurš varētu objektīvi izvērtēt, komisiju izveido un apelācijas izskatīšanu nodrošina dibinātājs.

Par vietas saglabāšanu iestādē

Līdz šim uz laiku līdz 4 gadiem izdeva rīkojumu par neatskaitīšanu, ja skolēns devās līdzīvecākam, kurš nosūtīts pildīt diplomātisko un konsulāro dienestu vai dienē profesionālajā dienestā.

Papildinājums:

- līdz 4 gadiem – ārvalstīs vecāks uzsācis trešā cikla augstākās izglītības studijas;
- līdz 1 gadam – ja skolēns pats dodas mācīties ārvalstīs apmaiņas programmā.

Skolai pienākums saglabāt vietu skolā pamatizglītības vai vidējās izglītības pakāpē. To nepiemēro, ja minētajā termiņā izglītojamais maina izglītības pakāpes.

! Pēc atgriešanās – jāizvērtē, kurā klasē var turpināt mācības.

GROZĪJUMI PIEEJAMI:

<https://likumi.lv/ta/id/365800-grozijumi-ministru-kabineta-2022-gada-11-janvara-noteikumos-nr-11-kartiba-kada-izglitojamie-tiek-uznemti-visparejas-izglitibas-...>

Aktuālā pilnā noteikumu redakcija:

<https://likumi.lv/ta/id/329096-kartiba-kada-izglitojamie-tiek-uznemti-visparejas-izglitibas-programmas-un-atskaititi-no-tam-kadari-obligatas-prasibas-izglitajamo-parcelsanai-nakamaja-klase>

Izglītības un zinātnes
ministrija

Mācību stundu sākuma vadlīnijas

Pamatojums

1. Latvijas Republikas **Tiesībsarga pētījums** "Cikos sākas bērna ceļš uz skolu?" (2024)
2. IZM vispārējās pamata un vidējās izglītības iestāžu **aptauja** par mācību stundu sākuma laiku un "0" stundas organizēšanu. (2025)
Aptaujā piedalījās 511 (86,9%) no 588 valstspilsētu un novadu izglītības iestādēm.
3. BKUS Metodiskās vadības centra bērnu psihiatrijas un pediatrijas jomā rekomendācijas "**Klīniskās rekomendācijas bērnu miega traucējumu diagnostikai, ārstēšanai un profilaksei**". (2026)

Balstoties uz zinātniskiem pierādījumiem un starptautisko praksi, speciālisti rekomendē skolas dienas sākumu pusaudžiem noteikt ne agrāk kā plkst. 9.00 vai vēlāk – atbilstoši skolēnu vajadzībām

Situācija skolās pagājušajā mācību gadā

Izglītības iestādes sniegušas šādu informāciju par mācību stundu sākuma laiku:

- plkst. 7.30–7.59 – 0,70% iestāžu;
- plkst. 8.00–8.29 – 30% iestāžu;
- plkst. 8.30–8.59 – 53% iestāžu;
- plkst. 9.00–9.29 – 17% iestāžu.

BKUS rekomendāciju galvenie secinājumi

Miega trūkums vai nepietiekama miega kvalitāte var radīt ietekmi uz uzvedību, pašsajūtu, garastāvokli, kognitīvajām spējām un psihisko un fizisko veselību.

Vēlāks mācību stundu sākums – potenciāli ilgāks laiks miegam.

Nosakot mācību stundu sākuma laiku pamatskolas vecākajās klasēs un vidusskolā, **jāņem vērā pusaudžu miega īpatnības.** Pusaudžu miegu nosaka vairāki savstarpēji saistīti faktori – bioloģiskie, ģenētiskie un sociālie. **Papildus to negatīvi ietekmē pārāk agrs mācību stundu sākums, kas neatbilst šī attīstības posma fizioloģiskajām vajadzībām.**

Nepietiekams miegs samazina akadēmisko sniegumu, palielina psihisko traucējumu risku un ilgtermiņā veicina somatisko saslimšanu attīstību.

Ieteikumi

- No 2026. / 2027. mācību gada noteikt ieteicamo mācību stundu sākuma laiku:
1.-6. klašu skolēniem – ne agrāk kā plkst. 8.30;
7.-12. klašu skolēniem – ne agrāk kā plkst. 9.00.
- Izņēmuma gadījumā izglītības iestāde, vienojoties ar **izglītības iestādes padomi**, ir tiesīga pieņemt lēmumu un noteikt agrāku mācību laiku (bet ne agrāk par plkst. 8.00). Lēmums **jāsaskaņo ar dibinātāju**.
- **Pirms mācību stundu sākuma** neorganizēt mācību priekšmetu konsultācijas, fakultatīvās un interešu izglītības nodarbības, ārpus stundu pasākumus.
- Izglītības iestādēm, īpaši tām, kas atrodas ārpus valstspilsētām un novadu pilsētām, sadarbībā ar dibinātāju salāgot izglītības procesa sākuma un izglītojamo ierašanās laiku izglītības iestādē un **pēc iespējas saīsināt mācību stundu sākuma gaidīšanas laiku**.
- Ja izglītojamā gaidīšanas laiks līdz izglītības procesa sākumam ir ilgāks par 30 minūtēm, **nodrošināt telpu**, kurā izglītojamie var sagatavoties mācību stundām vai lietderīgi pavadīt laiku.
- Izvērtējot izglītojamo mācību stundu sākuma laiku, **vienlaikus ņemt vērā tā ietekmi uz citiem dienas laikā notiekošajiem procesiem**, piemēram, interešu, profesionālās ievirzes u.c. nodarbības, konsultācijas, sabiedriskā transporta kursēšanas laiks.

Saskaņojot ņemt vērā, ka 7.-12.kl. 8.30 nevis 8.00 būtu piemērotāks sākuma laiks, ja nav iespējams sākt 9.00

VADLĪNIJAS PIEEJAMAS:

- <https://www.izm.gov.lv/lv/vadlinijas-par-macibu-stundu-sakuma-laiku-pamatizglitibas-un-visparejas-videjas-izglitibas-iestades>

Saites uz pētījumiem skat. vadlīniju tekstā.

Izglītības un zinātnes
ministrija

Paldies par uzmanību!

inga.upatniece@izm.gov.lv

67047995